

върженици на живия книжовен езикъ. Въпросътъ за българския езикъ по едно време (50 до 60-тѣ години) бѣ отъ огромно значение за българскитѣ народни дейци. Българскиятъ печатъ има не малкъ дѣлъ за неговото разрешение въ полза на източно-българския диалектъ.

Когато въ печата се водѣше споръ за налагане на старобългарския или на говоримия езикъ, твърде често се подига въпросътъ за правописа. Едни — незначително малцинство отъ българскитѣ журналисти (Фотиновъ — „Любословие“ и др.) — подържатъ запазването на старобългарския правописъ, докато преобладаващото мнозинство — привърженицитѣ на българската школа — искатъ правописътъ да се нагласи съгласно живия говоримъ езикъ. Въ връзка съ въпроса за установяването на книжовенъ езикъ и общъ правописъ е повдиганъ и въпросътъ за съставяне на граматика. Всички въпроси въ връзка съ езикъ, правописъ, граматика — сѣ разглеждани съ нужната сериозностъ, научностъ и обективностъ съ най-голѣма вещина отъ най-виднитѣ капацитети по филоложкитѣ проблеми въ предосвободителната епоха, като М. Дриновъ, В. Априловъ, Д-ръ Богоровъ, Н. Геровъ, К. Фотиновъ и др. Печатътъ има значителна заслуга за сравнително бързото разрешение на тѣзи въпроси. Той даваше възможностъ на българскитѣ филолози да изказватъ и защищаватъ своитѣ мнения, да водятъ полемики. Ако той не съществуваше, едва ли тѣзи въпроси можеха да получатъ едно така правилно и бързо разрешение. Съ писма или брошури би било невъзможно да се налагатъ мнения, да се дава възможностъ на по-широки кръгове да се изказватъ. Едни отъ най-аргументиранитѣ тези сѣ развивани въ печата. Да споменаваме ли за интересната научна статия на М. Дриновъ „За новобългарското азбуке“ въ „Периодическо списание“ (кн. 2, г. I, 1870 г.), която реши спора за правописа въ полза на единъ правописъ, съгласуващъ етимологията съ фонетиката?

До края на XVIII вѣкъ килийнитѣ училища съ своя черковно-славянски характеръ бѣха единственитѣ разсадници на просвѣта. Отъ началото на XIX вѣкъ, благодарение на външни влияния, започва да си пробива пътъ разбирането, чрезъ модернизирани народни училища да се подпомогне дѣлото за културното повдигане на народа и да се засили неговото национално съзнание. И въ първата половина на XIX вѣкъ народни дейци, между които д-ръ Беронъ, Априловъ, Палаузовъ, Неофитъ Рилски, Р. Поповичъ, Фотиновъ и др. започнаха чрезъ писма, покрай другитѣ общообразователни проблеми, да обсъждатъ и въпроса за скѣсване съ „килийното“ школско образование и създаване на народно училище по типа на европейското, въ което да се преподава по модерни методи. Полемиката по този въпросъ въ „общественитѣ“ писма, колкото и да ставаше достояние на широки